

De mondzorg bij ouderen is vaak schrikbarend slecht. Ontstoken tandvlees, monden vol schimmels, etterende wonden. Terwijl een slechte mondzorg juist allerlei andere ziektes tot gevolg heeft. 1 op elke 10 verpleeghuisbewoners overlijdt aan een longontsteking die samenhangt met tandvleesontsteking.

TEKST AREND VAN WIJNGAARDEN

DvhN 24 jan 2019

vleesontsteking.

Een mondzorgspecialiste schrok hevig van hetgeen ze aantrof tijdens haar werk in verpleeghuizen. Demente ouderen met ernstig verwaarloosde gebitten, kunstgebitten die al wekenlang niet meer uit de mond komen.

„Soms monden vol schimmels en met etterende wonden”, zegt ze. „De verzorgsters komen soms liever niet in de mond, omdat het er naar ruikt en er vies uitziet. ‘Ik was nog liever billen dan dat ik de monden schoonmaak’, hoorde ik.”

Tandartsorganisatie KNMT trok de afgelopen jaren enkele keren over aan de bel over de mondzorg bij ouderen. Het aantal senioren met een slecht gebit is onrustbarend hoog, constateerde de KNMT.

1 op elke 10 verpleeghuisbewoners overlijdt aan een longontsteking die samenhangt met tandvleesontsteking. De kiem van die problematiek begint vaak al bij de kwetsbare ouderen die nog thuiswonen. Uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen bleek in 2016 dat meer dan 80 procent van de ouderen een slecht gebit heeft wanneer ze naar een verpleeghuis verhuizen.

BAR EN BOOS

Volgens de Groningse geriatisch tandarts Jan Udding is het bar en boos. „Eerlijk gezegd zijn het vaak

mensonterende situaties die ik aantref.” Udding heeft gewerkt voor de ouderenzorginstelling Zorggroep Groningen, maar probeerde daarnaast ook jarenlang iets te doen aan de gebitten van kwetsbare ouderen die thuiswonen.

„Probleem is alleen: de zorgverzekeraars willen dat niet vergoeden. Als ouderen niet zelf meer naar de tandartspraktijk kunnen moet je naar ze toe. Dan moet de mondzorgspecialist speciaal instrumentarium hebben, en mobiele apparatuur. Die hebben de meeste gewone praktijken niet.”

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de KNMT stelden eind vorig jaar in een rapport dat de situatie in instellingen wel is verbeterd; verpleeghuisinstellingen trokken zich de kritiek aan en schakelden vaker tandartsen en mondhygiënist in.

Zo trokken verschillende mondzorgspecialisten met mobiele tandartsboxen de afgelopen jaren langs verpleeghuizen en woonzorgcentra. „Als ouderen in het verpleeghuis terechtkomen gaan ze vaak ook niet meer naar de tandarts”, zo merkte een van hen, die zich meldde bij de krant. „Demente ouderen gaan vaak helemaal niet meer”, zegt deze medewerkster van een gespecialiseerd bedrijf. Uiteindelijk wil ze niet met haar naam in de krant. Haar werkgever is bang opdrachten te verliezen van verpleeghuisinstellingen, en wil niet negatief in het nieuws.

IN BED OF ROLSTOEL

Jan Udding is gestopt met de tandzorg aan ouderen thuis, omdat die niet wordt vergoed. In het verpleeghuis zijn de kosten van de tandzorg vaak geen probleem, doch gebruik te maken van de reguliere vergoeding voor de zorg, via de Wet Langdurige Zorg. Tandzorgbedrijven of gespecialiseerde tandartsen maken dan afspraken met instellingen en komen een paar keer per jaar langs met een mondhygiënist of preventie-assistent. „We hebben een box bij ons met alle tandartsbenodigdheden, maar we behandelen mensen gewoon in hun eigen stoel”, zegt een mondhygiënist. „Een tandartsstoel regelen zou te lastig zijn. Soms help je iemand gewoon in bed of in de rolstoel, als het niet anders kan.”

De gebitsverzorgers halen tandsteen weg, maken het gebit schoon en poetsen grondig. En dan komen ze nogal wat tegen. „Soms is het gebit al langere tijd verwaarloosd. Sommige ouderen zijn ook niet zo gemakkelijk, zeker als ze dementeren. Dat geldt soms nog erger voor

cliënten in de gehandicaptenzorg.”

Soms kost het veel tijd om het vertrouwen van iemand te winnen. Noodzakelijk, want zonder vertrouwen kom je echt niet zomaar bij iemand in de mond. Of diegene bijt je in je vingers.

„Instellingen vinden het soms te onrustig. Soms heeft de instelling wel een tandarts, maar heeft die geen tijd. Ze vinden het vermoedelijk te veel gedoe. Soms hoor je dat mevrouw Jansen de laatste tijd zo slecht eet. Dan kijk je naar het gebit en blijkt er in de mond allemaal schimmel te zitten of ontstekingen. Logisch dat iemand dan pijn heeft.” Ze heeft ook meegemaakt dat er resten van een wortel onder een kunstgebit bleken te zitten. „Dat kan heel pijnlijk zijn.”

Ontstoken mond leidt tot andere ziektes

Een groot bijkomend probleem van een ontstoken mond is dat het kan leiden tot allerlei andere ziektes. Iemand met tandvleesontsteking is gevoeliger voor andere ziektes, zoals diabetes, reuma en hart- en vaatziekten. „Maar ook sociaal is een slecht gebit heel vervelend. Soms hoor je dat de kleinkinderen niet meer bij oma op schoot willen, omdat ze haar te erg uit haar mond vinden stinken. Wat ontleem je iemand dan een boel levensgeluk.”

Veel demente ouderen gaan vaak helemaal niet meer naar de tandarts

